คู่มือ
การคำนวณ
ผลประโยชน์ของพนักงาน
ที่นักบัญชีควรรู้

TAS 19 • PAEs • NPAEs • กฎหมายแรงงาน

พร้อมตัวอย่างคำนวณจริง เอกสารและวิธีบันทึกบัญชี

เงินเดือน และค่าจ้าง

โบนัส และเงินจูงใจ

เงินสมทบ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

เงินชดเชย และสิทธิประโยชน์หลังออกจากงาน

สวัสดีการ พนักงาน

- ☑ คำนวณตามกฎหมายแรงงาน
- ☑ TAS 19 ผลประโยชน์ของพนักงาน
- ☑ ตัวอย่างการบันทึกบัญชี
- ☑ ภาษีเงินได้และประเด็นที่เกี่ยวข้อง
- ☑ แบบฟอร์มและเอกสารที่ใช้จริง

ณัฐพัชร์ พหลโยธิน

เพจ บัญชีภาษีเชิงรุก

พิมพ์ครั้งที่ 1 • ตุลาคม 2569

คู่มือ การคำนวณ ผลประโยชน์ของพนักงาน ที่นักบัญชีควรรู้

คู่มือเล่มนี้ รวบรวมหลักการ แนวปฏิบัติ และตัวอย่างการคำนวณผลประโยชน์ของพนักงาน ครอบคลุมมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (TAS 19, PAEs, NPAEs) กฎหมายแรงงาน กฎหมายภาษีอากร พร้อมตัวอย่างจริง แบบฝึกหัด และเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติงาน สำหรับนักบัญชี ผู้ประกอบการ และฝ่ายทรัพยากรบุคคล (HR)

Employee Benefits

- Short-term benefits
- Post-employment benefits
- Termination benefits
- Other long-term benefits

เนื้อหาสำคัญในเล่ม

- ภาพรวมผลประโยชน์ของพนักงาน และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน
- TAS 19 ผลประโยชน์ของพนักงาน และแนวปฏิบัติในการรับรู้รายการ
- ความแตกต่างระหว่าง PAEs และ NPAEs
- กฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้อง (เงินเดือน โบนัส ค่าจ้าง ค่าชดเชย)
- ผลกระทบทางภาษีอากร และการบันทึกบัญชี
- วิธีการคำนวณผลประโยชน์แต่ละประเภท พร้อมตัวอย่างจริง
- ประเภทผลประโยชน์ของพนักงาน และหลักเกณฑ์การจ่าย
- เอกสารที่ใช้ในการคำนวณ และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน
- กรณีศึกษา และแนวทางการวางระบบการคำนวณผลประโยชน์ของพนักงาน

เงินเดือน และค่าจ้าง

โบนัส และเงินจูงใจ

เงินสมทบ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

เงินชดเชย และสิทธิประโยชน์หลังออกจากงาน

สวัสดิการอื่น ๆ ของพนักงาน

“เข้าใจหลักการคำนวณ วางระบบได้ถูกต้อง ลดความเสี่ยงทางบัญชีและภาษี สร้างความมั่นใจในการจัดทำงบการเงิน”

คู่มือการคำนวณ

ผลประโยชน์ของพนักงาน

ที่นักบัญชีควรรู้

TAS 19 · PAEs / NPAEs · เงินชดเชยตามกฎหมายแรงงาน
คณิตศาสตร์ประกันภัย และการเตรียมข้อมูลพนักงาน

ณัฐพัชร์ พหลโยธิน

เพจ บัญชีภาษีเชิงรุก
ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 · ตุลาคม 2569

คู่มือการคำนวณ ผลประโยชน์ของพนักงาน ที่นักบัญชีควรรู้

จัดทำโดย นายณัฐพัชร์ พหลโยธิน

ผู้แต่ง : ณัฐพัชร์ พหลโยธิน

ISBN (e-Book) : 978-616-95434-9-7

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ. 2569

ลิขสิทธิ์ © 2569 ณัฐพัชร์ พหลโยธิน สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ห้ามละเมิดลิขสิทธิ์: ห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ส่งต่อ หรือจำหน่ายเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใด รวมถึงการถ่ายเอกสาร สแกน บันทึกภาพหน้าจอ อัปโหลด หรือแชร์ไฟล์ทางออนไลน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์ เว้นแต่การอ้างอิงสั้น ๆ เพื่อการศึกษา วิจารณ์ หรือแนะนำ โดยระบุแหล่งที่มา

สิทธิ์การใช้งาน: eBook นี้อนุญาตให้ใช้เฉพาะผู้ซื้อ 1 ท่าน การแบ่งปันไฟล์ให้ผู้อื่นถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และอาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

ข้อจำกัดความรับผิด: เนื้อหาจัดทำเพื่อการศึกษา อ้างอิงมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน ณ วันที่เรียบเรียง ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ ตัวเลขในตัวอย่างใช้เพื่อประกอบการอธิบาย ไม่ใช่คำแนะนำทางบัญชีหรือการประเมินทางคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับกรณีเฉพาะ ผู้อ่านควรปรึกษาผู้สอบบัญชีหรือนักคณิตศาสตร์ประกันภัยก่อนนำไปใช้

หน่วยงานที่กล่าวถึง: ชื่อหน่วยงาน เช่น สภาวิชาชีพบัญชี และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ใช้เพื่อการอธิบายเท่านั้น หนังสือเล่มนี้ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ หรือได้รับการรับรองจากหน่วยงานดังกล่าว

ติดต่อผู้เขียน

Facebook: เพจ บัญชีภาษีเชิงรุก (facebook.com/taxtube2021)

อีเมล: kongtong.academy@gmail.com

คำนำ

หนี้สินผลประโยชน์พนักงาน โดยเฉพาะเงินชดเชยเมื่อเกษียณตามกฎหมายแรงงาน เป็นภาระที่สะสมทุกปีและมักมีมูลค่าสูงกว่าที่ผู้บริหารคาดไว้ หลายกิจการยังไม่ได้บันทึก หรือบันทึกโดยใช้ข้อมูลพนักงานและข้อสมมติฐานที่ไม่ถูกต้อง ทำให้งบการเงินแสดงหนี้สินต่ำไป และผู้สอบบัญชีอาจแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไข

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงจากประสบการณ์และการสอนของเพจ บัญชีภาษีเชิงรุก ไล่ตั้งแต่สาระสำคัญของ TAS 19 ผลประโยชน์แต่ละประเภท การคำนวณสำหรับกิจการ PAEs และ NPAEs การเตรียมและตรวจคุณภาพข้อมูลพนักงาน จนถึงการประสานงานกับฝ่ายบุคคลและนักคณิตศาสตร์ประกันภัย พร้อมภาพสรุปทุกหัวข้อ

อ่านจบแล้ว คุณจะสามารถ

- แยกประเภทผลประโยชน์พนักงาน และรู้ว่ารายการใดต้องรับรู้เป็นหนี้สิน
- คำนวณและบันทึกหนี้สินผลประโยชน์พนักงานสำหรับกิจการ PAEs และ NPAEs
- เตรียมและตรวจสอบข้อมูลพนักงานก่อนส่งให้นักคณิตศาสตร์ประกันภัย
- อ่านรายงานการประเมินไปบันทึกบัญชีและเปิดเผยข้อมูลได้ถูกต้อง

ณัฐพัชร์ พหลโยธิน · ตุลาคม 2569

สารบัญ

สรุปสาระสำคัญมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 (TAS 19) เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน ประเภทของผลประโยชน์พนักงานและหลักการรับรู้รายการ 1
1. ผลประโยชน์ระยะสั้น (จ่ายภายใน 12 เดือน หลังวันสิ้นงวด) การรับรู้รายการผลประโยชน์ระยะสั้นทั้งหมดของพนักงาน 3
หลักการรับรู้รายการ 4
การรับรู้รายการวันลาที่ได้รับค่าตอบแทน 5
โครงการโบนัสและการจ่ายผลกำไร 6
2. ผลประโยชน์หลังออกจากงาน 7
2.1 เงินสมทบ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 8
2.2 เงินชดเชยจากกฎหมายแรงงาน การรักษาพยาบาลหลังออกจากงาน บำเหน็จ บำนาญ 9
2.3 ความแตกต่างระหว่าง "โครงการสมทบเงิน" กับ "โครงการผลประโยชน์" 10
2.4 การรับรู้รายการและการวัดมูลค่า "โครงการสมทบเงินที่กำหนดไว้" และ "โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้" 11
3. ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นๆ ของพนักงาน มีรายการใดบ้าง และวิธีการทางบัญชีต้องปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างไร 13
วิธีการทางบัญชีที่ต้องปฏิบัติ 14
4. ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง 16
4.1 การเลิกจ้างก่อนเกษียณปกติ การใช้ผลประโยชน์เพื่อให้พนักงานออกโดยสมัครใจ 17
5. การคำนวณค่าใช้จ่ายและหนี้สินผลประโยชน์พนักงานสำหรับกิจการ PAEs 19
5.1 ขั้นตอนการคำนวณ พร้อมตัวอย่างและการเปิดเผยข้อมูล 20
6. การนำรายงานการประเมินผลประโยชน์พนักงานไปใช้อย่างถูกต้องและตรงตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน 24
7. ปัญหาที่พบและแนวทางแก้ให้ถูกต้องในการบันทึกบัญชีผลประโยชน์พนักงาน 26
ปัญหาที่ 1: การไม่บันทึกรายการวัดมูลค่าใหม่ใน OCI 26
ปัญหาที่ 2: การใช้ข้อสมมติฐานที่ไม่สมเหตุสมผลหรือไม่ปรับปรุงให้ทันสมัย 27
ปัญหาที่ 3: ข้อมูลพนักงานที่ส่งให้นักคณิตศาสตร์ประกันภัยไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน 28
ปัญหาที่ 4: การไม่แยกประเภทหนี้สินหมุนเวียนและไม่หมุนเวียน 29
ปัญหาที่ 5: การเข้าใจผิดว่าเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพต้องประเมินตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย 30
8. กิจการใดบ้างที่ต้องมีการคำนวณผลประโยชน์ของพนักงาน 31
9. กรณีกิจการไม่ได้มีการคำนวณผลประโยชน์ของพนักงาน จะมีผลอย่างไร 33
ผลกระทบต่องบการเงิน 34
ผลกระทบต่อรายงานของผู้สอบบัญชี 35
ผลกระทบต่อการวางแผนทางการเงินของกิจการ 36
ผลกระทบต่อความเสี่ยงในการถูกตรวจสอบ 37
10. การคำนวณค่าใช้จ่ายและหนี้สินผลประโยชน์พนักงานสำหรับกิจการ NPAEs 38
ความแตกต่างจาก TAS 19 38
วิธีการคำนวณอย่างง่ายสำหรับ NPAEs 39
11. วิธีปฏิบัติเพื่อรับมือกับผลกระทบของภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานของกิจการ ที่ต้องเตรียมพร้อม 41
12. การประเมินผลประโยชน์พนักงานตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย 43
วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) 44
ข้อสมมติฐานทางคณิตศาสตร์ประกันภัยที่สำคัญ 45

บทบาทของนักคณิตศาสตร์ประกันภัย 46
13. การเตรียมข้อมูลสำหรับการคำนวณผลประโยชน์ของพนักงาน 47
13.1 ใช้ข้อมูลอะไรบ้างในการประเมิน 48
13.2 ตัวอย่างการเก็บข้อมูลพนักงานรายบุคคล และข้อมูลทางสถิติ 49
13.3 วันเกิด วันจ้างงาน เงินเดือน เงินสวัสดิการ ค่าตำแหน่ง วันที่เกษียณและอายุเกษียณ 50
14. ความสำคัญของข้อมูลพนักงานรายบุคคลและข้อมูลทางสถิติ 52
15. รายละเอียดผลประโยชน์พนักงานที่นอกเหนือจากเงินชดเชยจากกฎหมายแรงงานและกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างปี 2569 54
กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง 2569 55
ผลกระทบทางบัญชีของกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง 56
16. ขั้นตอนและแนวทางการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลก่อนการทำการประเมินผลประโยชน์พนักงาน 58
16.1 รูปแบบวันที่ 59
16.2 ช่วงอายุพนักงาน และอายุการทำงาน น้อยหรือมากผิดปกติ 60
16.3 เงินเดือน น้อยหรือมากผิดปกติ 61
16.4 การปรับขึ้นเงินเดือนระหว่างปีมีความผิดปกติหรือไม่ เช่น เงินเดือนขึ้น 40% หรือเงินเดือนลดลง เป็นต้น 62
16.5 มีช่องว่างของข้อมูลที่ไม่ได้กรอกลงไปหรือไม่ 63
16.6 ตัวอย่างการตรวจสอบข้อมูลและแนวทางการแก้ไข 64
17. ข้อมูลทางสถิติที่ต้องใช้ในการประเมินผลประโยชน์พนักงานและแนวทางการตรวจสอบความถูกต้อง 65
17.1 อัตราการลาออก 66
17.2 อัตราการเสียชีวิต 67
17.3 อัตราทุพพลภาพ 68
17.4 อัตราการเกษียณก่อนกำหนด 69
แนวทางการตรวจสอบความถูกต้องของข้อสมมติฐานทางสถิติโดยรวม 70
18. จุดที่ควรระมัดระวัง ที่จะทำให้การคำนวณผลประโยชน์ของพนักงานไม่ถูกต้อง 71
19. ประเด็นปัญหาที่มักพบในการคำนวณผลประโยชน์ของพนักงานและแนวทางแก้ไขปัญหา 73
ปัญหาด้านความสอดคล้องของข้อมูลระหว่างฝ่ายบัญชีและฝ่ายบุคคล 74
ปัญหาด้านระยะเวลาในการจัดทำรายงาน 75
ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างนักคณิตศาสตร์ประกันภัย 76
ปัญหาด้านการสื่อสารความเข้าใจระหว่างนักบัญชีและนักคณิตศาสตร์ประกันภัย 77
20. แนวทางการประสานงานและข้อมูลที่ต้องการจากฝ่ายบุคคล 78
บทสรุป 80
เอกสารอ้างอิง 81

สรุปสาระสำคัญมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 (TAS 19) เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน ประเภทของผลประโยชน์พนักงานและหลักการรับรู้รายการ

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน (TAS 19) มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับผลประโยชน์ทุกประเภทที่กิจการให้แก่พนักงานเป็นการตอบแทนการให้บริการ โดยหลักการสำคัญของมาตรฐานฉบับนี้คือ กิจการต้องรับรู้ค่าใช้จ่ายเมื่อพนักงานได้ให้บริการแก่กิจการแล้ว มิใช่รับรู้เมื่อมีการจ่ายเงินจริง (Accrual Basis) และต้องรับรู้หนี้สินเมื่อพนักงานได้ให้บริการเพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต

มาตรฐานฉบับนี้แบ่งประเภทของผลประโยชน์พนักงานออกเป็น 4 ประเภทหลัก ตามลักษณะระยะเวลาที่คาดว่าจะจ่ายชำระและลักษณะของภาระผูกพัน ได้แก่ ผลประโยชน์ระยะสั้น ผลประโยชน์หลังออกจากงาน ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน และผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง ซึ่งแต่ละประเภทมีหลักการรับรู้รายการและวิธีการวัดมูลค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังจะได้อธิบายรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

ประเภทผลประโยชน์	ลักษณะสำคัญ	วิธีการวัดมูลค่า
1. ผลประโยชน์ระยะสั้น	จ่ายชำระทั้งจำนวนภายใน 12 เดือนหลังวันสิ้นงวด	มูลค่าที่คาดว่าจะต้องจ่าย (ไม่คิดลด)

ประเภทผลประโยชน์	ลักษณะสำคัญ	วิธีการวัดมูลค่า
2. ผลประโยชน์หลังออกจากงาน	จ่ายเมื่อพนักงานสิ้นสุดการจ้างงานตามปกติ เช่น เกษียณ	โครงการสมทบเงิน (ง่าย) / โครงการผลประโยชน์ (คณิตศาสตร์ประกันภัย)
3. ผลประโยชน์ระยะยาวอื่น	จ่ายหลัง 12 เดือน แต่ไม่ใช่เมื่อออกจากงานหรือเลิกจ้าง	หลักคณิตศาสตร์ประกันภัย (แบบง่ายกว่าผลประโยชน์หลังออกจากงาน)
4. ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง	เกิดจากการตัดสินใจเลิกจ้างของกิจการ หรือพนักงานสมัครใจออก	รับรู้เมื่อกิจการไม่สามารถถอนข้อเสนอได้แล้ว

> **หมายเหตุ:** *มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2562) มีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป โดยใช้กับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (PAEs) ส่วนกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs) ให้ปฏิบัติตาม TFRS for NPAEs ซึ่งมีข้อกำหนดที่ผ่อนปรนกว่า ดังจะกล่าวถึงในหัวข้อ 10*